Міністерство освіти і науки України
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Придніпровський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП", (м. Кременчук)
Університет економіки (м. Бидгощ, Польща)
Гданська політехніка (Politechnika Gdańska) (Гданськ, Польща)
Вища школа внутрішньої безпеки (м. Лодзь, Польща)
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Криворізький національний університет

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Матеріали конференції

22 лютого 2024 р.

Кременчук
2024

УДК 332.1(477)(082)
А43

Організаційний комітет конференції:

Михайло Гончаренко (голова), д-р екон. наук, доц., віцепрезидент МАУП (м. Київ)
Вадим Татарінов (заступник голови), канд. екон. наук, директор Придніпровського інституту МАУП (м. Кременчук)
Сергій Храпатий, д-р фіз.-мат. наук, проф., віцепрезидент МАУП (м. Київ)
Ірина Капеліста, канд. наук з держ. упр., директор Центру організації наукової роботи та інновацій в освітньому процесі МАУП (м. Київ)
Izabela Balynska, Dr., Professor, Vice-Rector for Didactics, University of Internal Security (WSBW) of Łódź
Iryna Klimkova, Dr., Professor, Vice-Rector for Foreign Studies and International Cooperation, University of Internal Security (WSBW) of Łódź
Marzena Sobczak-Michałowska, Dr., Professor, Vice-Rector for International Relations, University of Economy (WSG) of Bydgoszcz
Svitlana Kashuba, Dr, Professor, Director of the European Institute, University of Economy (WSG) of Bydgoszcz
Цезар Марконетті, проф. статистики, Університет Буенос-Айреса (м. Буенос-Айрес, Аргентина)
Ольга Маслак, д-р екон. наук, проф., КрНУ ім. Михайла Остроградського (м. Кременчук)
Юлія Заволока, канд. екон. наук, доц., заступник директора із забезпечення якості освітнього процесу та наукової діяльності, доц. кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Придніпровського інституту МАУП (м. Кременчук)
Аліна Єфременко, канд. екон. наук, доц., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Придніпровського інституту МАУП (м. Кременчук)
Юлія Малашенко, канд. екон. наук, доц. кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Придніпровського інституту МАУП (м. Кременчук)
Валентин Гноєвий, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічного проєктування та маркетингу Придніпровського інституту МАУП (м. Кременчук)
Лариса Олексієнко, канд. пед. наук, завідувач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки Придніпровського інституту МАУП (м. Кременчук)
Євген Афанасьєв, д-р екон. наук, проф., проф. кафедри менеджменту і адміністрування Криворізького національного університету (м. Кривий Ріг)

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

А43 **Актуальні проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку регіону в умовах сучасних глобальних викликів:** матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Кременчук, Придніпровський інститут МАУП, 22 лютого 2024 р.) / за заг. ред. В. В. Татарінова. 2024. 423 с. : іл. Бібліогр. у кінці ст.

До збірника включено тези доповідей учасників, які досліджують актуальні проблеми економічного, соціально-культурного, інвестиційного та інноваційного розвитку економіки регіону.

УДК 332.1(477)(082)

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2024

Р. В. СКРИПНИК
Роль освіти у вихованні громадянської свідомості та активної участі в культурному житті регіону *302*

П. І. СОКУРЕНКО
Вдосконалення існуючих систем показників та принципів для об'єктивної оцінки зовнішньоекономічної діяльності підприємств *304*

П. І. СОКУРЕНКО
Формування конкурентноспроможності викладача у закладах освіти *307*

П. І. СОКУРЕНКО
Формування ефективного механізму управління розвитком підприємства в умовах кризи *310*

П. І. СОКУРЕНКО, А. П. ГОЛОБОРОДЬКО
Особливості соціальної підтримки громадян старшого віку *313*

І. З. СТОРОНЯНСЬКА, І. Р. ТИМЕЧКО, О. Ю. НЕСТОР
Суб'єктний вимір реалізації державної інвестиційної політики в Україні *315*

Д. Г. ТАЛАДІОН, Л. П. ШАПОВАЛ
Фінансова стійкість підприємства: сутність та оцінка *317*

В. В. ТАТАРІНОВ, І. М. АНДРІЄНКО
Розмовний маркетинг як інструмент масштабування продажів *319*

В. В. ТАТАРІНОВ, Є. М. АРІСТАРОВ
Підвищення ролі зовнішньої взаємодії у боротьбі з загрозами економічної безпеки підприємства *321*

В. В. ТАТАРІНОВ, Є. М. АРІСТАРОВ
Стратегія розвитку підприємства як основа розробки комплексу маркетингу *323*

В. В. ТАТАРІНОВ, Т. В. БУГАЙЧУК
Зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу *325*

В. В. ТАТАРІНОВ, Т. В. БУГАЙЧУК
Позиціонування підприємства як основа його ринкової стратегії *328*

В. В. ТАТАРІНОВ, Л. Д. ЧАЛАПКО
Підвищення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів .. *330*

В. В. ТАТАРІНОВ, Л. Д. ЧАЛАПКО
Теоретичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності підприємства *332*

В. В. ТАТАРІНОВ, І. А. ШЕСТАКОВ
Роль маркетингової діяльності підприємства в забезпеченні ефективності бізнесу *334*

В. С. ТАТАРІНОВ, А. Г. ЄФРЕМЕНКО
Стан і перспективи українського малого бізнесу *336*

В. С. ТАТАРІНОВ, О. Ф. КРИШАН
Малий бізнес в міжнародній економіці *338*

• комплексність і збалансованість оцінки;
• трансформація показників до ринкових умов;
• конкретизація показників під певні стратегічні завдання;
• необхідність оцінки впливу на основні показники господарської діяльності об'єкта (підприємства, економічного регіону).

Джерела

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / за ред. О. В. Шкурупій. К. : Центр учбової літератури, 2012. 314 с.
2. *Малярець Л. М., Моргун Г. В.* Аналіз ефективності експортно-імпортної діяльності підприємства для її стратегічного контролінгу. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2015. № 1.4. С. 34–39.
3. *Яковлєв А. І.* Удосконалення методів визначення ефективності ЗЕД. *Фінанси України*. 2010. № 9. С. 25–27.

П. І. СОКУРЕНКО
канд. екон. наук, доц.
Придніпровський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП"

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ВИКЛАДАЧА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Реформування вищої освіти визначає рішення задачі конкурентоспроможності викладача. Професійна підготовка передбачає не тільки високий рівень розвитку компетенцій, знань, умінь і навичок, а й здатність викладача бути стійкимта та затребуваним в процесі конкуренції на ринку праці.

Успішність організації формування конкурентоспроможності викладача у закладі освіти забезпечується рядом педагогічних умов [2, с. 141–142].

1. Організація освітнього простору і створення конкурентного середовища у закладі освіти. Завданням закладу освіти є визначення творчих можливостей освітнього простору і створення конкурентного середовища, тобто умов, що обумовлюють кругозір, стиль мислення і відносин включених в неї суб'єктів, стимулюючи в них потребу до змагання, соціально активної дії.

2. Наступною педагогічною умовою, необхідною для формування конкурентоспроможності майбутнього викладача, є актуалізація та стимулювання професійного становлення і особистісного розвитку здобувача.

Професійне становлення та особистісний розвиток здобувача забезпечуються усвідомленням і прийняттям мети, завдань, установок діяльності на цьому і майбутніх етапах її здійснення, прагненням самостійно їх визначати, володінням необхідними вміннями, орієнтовними основами реалізації

діяльності відповідно до прийнятих або самостійно вироблених установок і завдань, усвідомленням власної значущості для інших людей, своєї відповідальності за результати власної діяльності, здатність до рефлексії, потреби в ній як необхідної умови свідомого регулювання своєї поведінки.

3. Одним з педагогічних умов є формування у здобувачів готовності до саморозвитку, самоосвіти, самореалізації, самовизначення, що становлять основу конкурентоспроможності. Для ефективності процесу формування установки на саморозвиток, самоосвіту, самореалізацію і самовизначення необхідне стимулювання виходу в рефлексивну позицію. До рефлексивних прийомів відноситься самоаналіз і самопізнання. Формування у здобувачів установки на самоосвіту і саморозвиток шляхом стимулювання їх рефлексивної позиції і формування знань і умінь в даній області сприяють розвитку пізнавальної самостійності як інтегральної властивості особистості.

4. Наступною педагогічною умовою є вміння викладача керувати своїм психологічним станом, чому сприяє опанування копінг-стратегіями. Копінг-стратегії — це когнітивні, емоційні та поведінкові зусилля, які спрямовані на вирішення стресових ситуацій та на гармонізацію відносин особистості з оточуючим світом.

5. Однією із важливих педагогічних умов забезпечення конкурентоспроможності викладача є мотивації як фактор поліпшення якості професійної діяльності викладача. Важливим є позитивна оцінка ефективної роботи і визнання власних досягнень викладача. Саме професійна мотивація викладачів підвищує якість роботи, результативність, рівень послуг, що надаються, а також допомагає у досягненні професійних цілей, давати позитивну перспективу, готувати педагогічні кадри для інновацій, підвищувати самоповагу і в цілому надавати позитивний вплив на якість професійної діяльності викладачів.

Вищесказане дозволяє констатувати наступне: цілеспрямовано організований процес формування конкурентоспроможності майбутнього викладача дозволяє готувати фахівців, здатних легко адаптуватися до мінливих умов і змісту професійної діяльності, зацікавлених у своїй безперервній освіті і особистісному розвитку. Ефективність цього процесу визначається глибокою зацікавленістю здобувачів в пошуку, формуванні необхідних якостей і властивостей особистості.

На сьогодні відсутність чітких меж між аналізованими критеріями обумовлює наявність можливостей комбінування інструментів управління конкурентоспроможністю викладача, що використовуються в межах досліджених концептуальних підходів.

Отже, І — Основним способом підвищення конкурентоспроможності працівників організації в цих умовах є збільшення кількості виконуваних ними функцій на основі багатопрофільної підготовки шляхом оволодіння знаннями, вміннями і навичками, які належать до різних професій. Використання даної концепції передбачає необхідність для підприємства забезпечення якнайповнішої укомплектованості робочих місць персоналом відповідної кваліфікації.

II — Забезпечення конкурентоспроможності досягається на основі індивідуального підходу до матеріального і морального стимулювання персоналу в залежності від досягнення цілей організації.

III — Управління конкурентоспроможністю персоналу засноване на безперервному підвищенні його компетенції шляхом постійного підвищення кваліфікаційних характеристик.

IV — Управління його конкурентоспроможністю орієнтоване на безперервне підвищення вартості людського капіталу шляхом активізації кар'єрних переміщень персоналу і забезпечення його високої соціальної захищеності [1, с. 112].

Вибір тих чи інших напрямків і інструментів управління конкурентоспроможністю персоналу обумовлюється, перш за все, закономірностями її розвитку.

При управлінні конкурентоспроможністю персоналу викладачів необхідно враховувати основні тенденції, що характеризують в цілому кадрову ситуацію. Крім того слід зазначити, що з метою забезпечення конкурентоспроможності викладача, а саме побудови конкурентоспроможної траєкторії викладача, використовують рейтингову оцінку. Рейтингова система оцінки роботи є дієвим фактором мотивації працівників навчального закладу до сумлінної, результативної праці, удосконалення професійної майстерності викладацького складу, здатності творчо використовувати передовий педагогічний досвід, інноваційні освітні технології, самоосвітньої діяльності, дисциплінованості та відповідальності.

Після оцінки ефективності та реалізації інструментів управління необхідно визначити їх вплив на конкурентоспроможність викладача із застосуванням методів прогнозування, що дозволяють виявити основні тенденції розвитку конкурентоспроможності викладача.

Наступною складовою формування конкурентоспроможності викладача є створення копінг стратегії як основного ресурсу її підвищення.

Слід відзначити, що на характер копінг-стратегії впливають наступні чинники: життєвий досвід та досвід педагогічної діяльності, превалюючі риси характеру, матеріальна зацікавленість, які формують індивідуальний підхід до подолання стресових ситуацій [3, с. 75].

Одже критерії та особливості формування конкурентоспроможності викладачів передбачають реалізацію таких педагогічних умов:

- формування високої працездатності, безперервне зростання продуктивності праці на основі поновлення і поліпшення найважливіших характеристик здатності до праці викладача шляхом формування копінг-стратегії особистісного розвитку, що зберігає здоров'я викладача, гармонійні відносини з учасниками освітнього процесу;
- забезпечення якості особистості, що виявляється в націленості на результативну і ефективну освітню діяльність, необхідну для професійного розвитку;
- застосування стимлюючої та мотиваційної складової, що спонукає прагнення до безперервного саморозвитку, до безперервного профе-

сійного росту, стресостійкість, які формуються за рахунок компонентів інтелектуальної, мотиваційної, емоційної, вольової сфери саморегуляції викладачів;
- реалізацію контекстного навчання викладачів як складової зростання їх конкурентоспроможності.

Джерела

1. *Андріяко Т. Ю.* Педагогічна сутність і структура конкурентоспроможності фахівця. *Вісник Черкаського університету*. Сер. Пед. науки. 2010. Вип. 189. Ч. 2. С. 110–116.
2. *Безбородих С. М.* Формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. ДЗ "Луганський національний університет ім. Т. Шевченка". Старобільськ, 2016. 272 с.
3. *Сергєєва Л. М.* Конкурентоздатність фахівця як соціально-педагогічна категорія. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*: зб. наук. пр. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К., 2015. Вип. 1 (10). С. 72–80.

П. І. СОКУРЕНКО

канд. екон. наук, доц.
Придніпровський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП"

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ

Механізм управління розвитком підприємства реалізує концепцію комплексного і безперервного управління підприємством. При цьому підприємство використовує профілактичні заходи управління, своєчасно виявляє фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, що сприяють зародженню кризи. Стратегія творення орієнтована на підвищення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання і містить активні заходи.

Під механізмом управління розвитком підприємства в умовах кризи розуміється сукупність мети і завдань управління розвитком підприємства, що розрізняються в залежності від фази кризи і визначають всю структуру механізму, що складається з адміністративних та мотиваційних інструментів структурних перетворень, методів функціональної оптимізації бізнес-процесів і ресурсів, інституційного та інформаційного забезпечення, принципів інтеграції інтересів суб'єктів управління, а також оцінки його ефективності [1, с. 58].

Механізм управління розвитком підприємства в умовах кризи включає кілька взаємопов'язаних компонентів: суб'єкти управління, мета управління, завдання механізму, фази організаційного кризи, принципи інтеграції ін-